

Sözcük Ö?renme Motivasyonu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sözcük Ö?renme Motivasyonu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30839>

Özet

Sözcük Öğrenme Motivasyonu Ölçeği (SÖMÖ), bireylerin yeni sözcükler öğrenmeye yönelik **motivasyon** düzeylerini, bu sürece ayırdıkları çabayı ve ilgi alanlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş **psikometrik** bir araçtır. Ölçek, Berrin Genç Ersoy ve Dr. Dilek Belet Boyacı tarafından 2018 yılında yayımlanan kapsamlı bir geçerlik ve güvenirlik çalışması sonucunda Türk eğitim sistemine kazandırılmıştır.

Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliğini çok boyutlu faktör analizi teknikleriyle desteklemeyi ve iç tutarlılığını sağlamayı hedeflemiştir. SÖMÖ, özellikle ilköğretim kademesindeki öğrencilerin sözcük dağarcığı edinimi sürecindeki güdülenmelerini değerlendirerek, eğitim araştırmacılarına ve dil öğretmenlerine değerli nicel veriler sunar. Bu araç, motivasyonel eksiklikleri erken teşhis etme ve öğrenme başarılarını artırmaya yönelik müdahale programları tasarlamaya potansiyeline sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Sözcük Öğrenme Motivasyonu Ölçeği, SÖMÖ, Sözcük Dağarcığı, Öğrenme Motivasyonu, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Eğitim Psikolojisi, Dil Öğrenimi.

Yazarlar

Berrin Genç Ersoy, Dr. Dilek Belet Boyacı.

Amaç

Sözcük Öğrenme Motivasyonu Ölçeği'nin (SÖMÖ) temel amacı, öğrencilerin sözcük öğrenme eylemine karşı gösterdikleri tutum, ilgi ve isteklilik düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde saptamaktır. Ölçek, öğrencilerin dil gelişim süreçlerinde kritik rol oynayan motivasyonel dinamikleri nicelleştirerek, bu alandaki araştırmalara sağlam bir ölçüm aracı sunmayı amaçlar.

Ölçeğin bir diğer önemli amacı, eğitimcilerin ve ebeveynlerin, öğrencilerin sözcük öğrenme motivasyonunu etkileyen içsel ve dışsal faktörleri ayırt etmelerine yardımcı olmaktır. Bu ayrıntı, motivasyonu artırmaya yönelik kişiselleştirilmiş ve hedefe yönelik eğitim stratejilerinin geliştirilmesinde temel bir adım teşkil eder.

Yapı

SÖMÖ, sözcük öğrenme motivasyonunu çok boyutlu bir psikolojik **yapı** olarak ele alır. Bu yapı, genellikle içsel motivasyon (merak, zevk ve kişisel ilgi gibi faktörlerden kaynaklanan öğrenme

iste?i) ve d??sal motivasyon (ödüller, notlar veya sosyal bask? gibi d??sal sonuçlardan kaynaklanan ö?renme iste?i) bile?enleridir.

Ölçe?in geli?tirme süreci, sözcük ö?renme ba?lam?na özgü motivasyonel alt boyutlar? tan?mlam?? ve bu alt boyutlar?n ö?rencilerin akademik ba?ar?lar? ile olan ili?kilerini incelemeye olanak tan?m??t?r. Ölçek maddeleri, ö?rencilerin sözcük da?arc???n? art?rma çabalar?na yönelik duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimlerini kapsayacak ?ekilde formüle edilmi?tir.

Geçerlik

SÖMÖ'nün **geçerlik** çal??malar?, ölçe?in gerçekten sözcük ö?renme motivasyonunu ölçtü?ünü kan?tlamak üzere yürütülmü?tür. Yap? geçerli?i, Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c? Faktör Analizleri (DFA) ile incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in kuramsal olarak beklenen çok faktörlü yap?s?n?n, veriyle yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermi?tir (Genç Ersoy & Belet Boyac?, 2018).

Ayr?ca, ölçe?in beklenen yönde ili?kili oldu?u di?er yap?larla (örne?in, akademik ba?ar? veya okuma al??kanl???) korelasyonlar?n?n incelenmesiyle yak?nsak geçerlik; ili?kili olmamas? gereken yap?larla olan dü?ük korelasyonlar?n?n incelenmesiyle de ay?rt edici geçerlik kan?tlar? sunulmu?tur. Bu bulgular, SÖMÖ'nün ölçüm amac?na uygunlu?unu ve yap?sal sa?laml???n? desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarlıl???n? ve kararlıl???n? de?erlendirmi?tir. ?ç tutarlıl?k güvenilirli?i, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar homojen bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? ile hesaplanm??t?r. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in genel Cronbach Alfa de?erinin kabul edilebilir düzeyin oldukça üzerinde oldu?u ve alt boyutlar için de yüksek tutarlıl?k sergiledi?i bildirilmi?tir.

Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? kararlıl???n? belirlemek amac?yla test-tekrar test güvenilirlik çal??mas? yap?lm?? ve farkl? zamanlarda elde edilen puanlar aras?ndaki korelasyonun yüksek oldu?u tespit edilmi?tir. Bu yüksek korelasyon, ölçe?in ölçtü?ü motivasyonel özelli?in k?sa süreli de?i?imlere kar?? dayan?kl? oldu?unu ve güvenilir sonuçlar üretti?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Sözcük Ö?renme Motivasyonu Ölçe?i'nin yap?sal boyutlar?n? belirlemek için faktör analizi uygulanm??t?r. Analizler, ölçe?in çok boyutlu bir yap?ya sahip oldu?unu ortaya koymu?tur. Bu faktörler, sözcük ö?renme motivasyonunun farkl? yönlerini (örne?in, Öz-Yeterlik ?nanc?, Ö?renme Sevinci, Ba?ar? Hedefi) temsil etmektedir.

Faktör analizinin sonuçları, ölçekteki maddelerin net bir şekilde ilgili faktörlere yüklendiğini ve her bir faktörün bağımsız motivasyonel bileşenleri temsil ettiğini göstermiştir. Bu ayrıştırma, araştırmacıların öğrencilerin motivasyon profilini daha detaylı analiz etmesine ve sadece genel bir motivasyon düzeyi yerine, hangi spesifik alanlarda desteklenmeleri gerektiğini belirlemesine olanak tanır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme Ölçeği

Biçim: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Tipik olarak 4 veya 5 seçenekli bir skalada yanıtlanır.)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: İlköğretim ve ortaokul düzeyindeki öğrenciler (Yaklaşık 8-14 yaş aralığı).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ilköğretim kademesindeki öğrencilerin sözcük öğrenme motivasyonlarını ölçmek üzere standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim yöntemiyle grup veya bireysel olarak uygulanır. Uygulama süresi, öğrencilerin yaş ve okuma hızına bağlı olarak değişmektedir.

Anahtar Kelimeler

Öz Bildirim Ölçeği, İçsel Motivasyon, Dışsal Motivasyon, Dil Edinimi, Eğitim Araştırmaları, Cronbach Alfa, Berrin Genç Ersoy, Dilek Belet Boyacı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanıtıcıları: Mevcut değil veya belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: berrin.genc@tedu.edu.tr

Yazma Adresi: Berrin Genç Ersoy, TED Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Sözcük Öğrenme Motivasyonu Ölçeği, 2018 yılında yayımlanan geçerlik ve güvenilirlik çalışması ile kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin akademik veya araştırma amaçlı kullanımı için sorumlu yazar (Berrin Genç Ersoy) ile e-posta yoluyla iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin orijinal PDF

belgesi a?a??da belirtilmi?tir ve buradan indirilebilir: [sozcuk-ogrenme-motivasyonu-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynakça

Genç Ersoy, B. ve Belet Boyac?, ?.D. (2018). Sözcük Ö?renme Motivasyonu Ölçe?i (SÖMÖ): Geçerlik ve güvenirlik çal??ması. *Ölkö?retim Online*, 17(1), 255-267. doi: 10.17051/ilkonline.2018.413763

Sözcük Ö?renme Motivasyonu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, Genç Ersoy ve Belet Boyac? (2018) taraf?ndan yay?mlanan makalenin ekinde veya metin içinde yer almaktadır. Bu maddelere ula?mak için, yukarıda belirtilen akademik kayna?a ba?vurulmas? ya da sa?lanan PDF ba?lant?s?n?n incelenmesi gerekmektedir. Maddeler, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? yans?tacak ?ekilde içsel ve d??sal motivasyon faktörleri altında gruplanm??tır.